

of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 667*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

10. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu inspektsiiu yadernoho rehuliuвання Ukrainy. (2014, August 20). [On the approval of the Regulation on the State Inspection of Nuclear Regulation of Ukraine]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 363*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/363-2014-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

11. Pro zatverdzhennia Derzhavnykh sanitarno-protyepidemiichnykh pravyl i norm shchodo povodzhennia z medychnymi vidkhodamy. (2015, June 8). [On the approval of the State sanitary and anti-epidemic rules and norms regarding the treatment of medical waste]. *Nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy № 325*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-15#Text> [in Ukrainian].

12. Pro mistsevi derzhavni administratsii. (1999, April 9). [On local state administrations]. *Zakon Ukrainy № 586-XIV. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. № 20-21*. 190. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 20.05.2023

УДК 342; 351.74

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-14-95-100

Юнін Олександр Сергійович,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
перший проректор ДДУВС
e-mail: junin@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-4846-2573>

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В дослідженні йде мова про специфічну діяльність поліції за умов воєнного стану і активних бойових дій, яка не притаманна поліції за умов мирного часу. В дослідженні задля окреслення спектру поліцейських послуг спочатку розглядається питання розуміння терміну у вузькому і широкому сенсі. Наголошується, що в контексті дослідження використовується широке розуміння як будь-яка діяльність поліції. Наголошується на тому, що Національна поліція України в першу чергу є цивільною інституцією, але за умов активних бойових дій вона виконує завдання, які більше притаманні воєнізованим формуванням. Це, наприклад, розмінування території, боротьба з диверсійно-розвідувальними групами противника (які здебільшого є професійними російськими військовими, відповідно озброєними як військові) тощо. Акцентовано увагу на особливостях під час воєнного стану та бойових дій взаємодії поліції з воєнізованими формуваннями на кшталт добровольчих формувань територіальних громад (територіальна оборона) тощо. Вказано, що в умовах запровадження воєнного стану поліцейські беруть участь у забезпеченні громадської безпеки і порядку в особливих умовах несення служби – це діяльність під час комендантського часу та служба на блокпостах, в умовах, коли відбуваються активні бойові дії (в рамках процесу деокупації територій). Важливою складовою діяльності поліції в умовах воєнного стану є евакуація з небезпечних територій громадян України, направлення гуманітарної допомоги в райони, де точаться активні бойові дії. Особливо важливим напрямком є діяльність з фіксації фактів воєнних злочинів. Також у статті висвітлені зміни у законодавстві щодо посилення повноважень поліцейських в умовах активної фази війни і воєнного стану. За умов бойових дій пріоритетним завданням наданням поліцейських є надання поліцейських послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Ключові слова: розмінування, диверсійні групи, комендантська година, взаємодія, блокпости, воєнні злочини.

Yunin O. FEATURES OF THE PROVISION OF POLICE SERVICES UNDER THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW

The research deals with the specific activity of the police under martial law and active hostilities, which is not characteristic of the police under peacetime conditions. In order to outline the spectrum of police services, the study first examines the issue of understanding the term in a narrow and broad sense. It is emphasized that in the context of the study, a broad understanding is used as any police activity. It is emphasized that the National Police of Ukraine is primarily a civilian institution, but under conditions of active hostilities it performs tasks that are more typical of paramilitary formations. This is, for example, demining the territory, fighting against sabotage and reconnaissance groups of the enemy (which are mostly professional Russian military personnel, accordingly armed as military personnel), etc. Attention is focused on the peculiarities of the interaction of the police with paramilitary formations, such as voluntary formations of territorial communities (territorial defense), etc., during martial law and hostilities. It is indicated that in the conditions of the introduction of martial law, police officers take part in ensuring public safety and order in special conditions of service - this is activity during curfew and service at checkpoints, in conditions when active hostilities take place (as part of the process of deoccupation of territories). An important component of police activity under martial law is the evacuation of Ukrainian citizens from dangerous territories, the delivery of

humanitarian aid to areas where active hostilities are taking place. A particularly important direction is the activity of recording the facts of war crimes. The article also highlights changes in the legislation regarding the strengthening of police powers in the conditions of the active phase of the war and martial law. In the conditions of hostilities, the priority task of police officers is to provide police services to assist persons who, for personal, economic, social reasons or as a result of emergency situations, need such assistance.

Key words: demining, sabotage groups, curfew, interaction, roadblocks, war crimes.

Постановка проблеми. Через повномасштабну збройну агресію Російської Федерації усі державні інституції України вимушені функціонувати і виконувати поставлені перед ними завдання в умовах війни (фактично) і в умовах воєнного стану (з правової точки зору). Це стосується також і Національної поліції України, яка разом з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони бере участь у відсічі збройній агресії. Зрозуміло, що за особливих умов війни поліція має виконувати багато завдань, які є нетиповими для неї в умовах мирного часу, відповідно для Національної поліції України має існувати розгалужене нормативно-правове підґрунтя для такої діяльності. Проблематика є актуальною і важливою до висвітлення не лише через екзистенційну загрозу Україні (в протидії цієї загрози Національна поліція України відіграє одне з ключових ролей), водночас усі інновації в діяльності поліції є безпосередньою відповіддю на реальні виклики сьогодення, вони спричинені практичними потребами і реаліями життя у прифронтових зонах або у громадах, які знаходяться на лінії фронту. Відповідно і дослідники є свідками тих процесів, що відбуваються у сфері діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями особливостей надання Національною поліцією України поліцейських послуг в умовах воєнного стану, загалом щодо надання поліцейських послуг у наукових працях займаються дослідники: Д. Афонін, В. Вдовічен, Д. Денисюк, І. Зозуля, Д. Йосифович, І. Копотун О. Кузьменко, Д. Ластович, А. Овчаров, В. Троян, О. Циганов, Г. Шпиталенко та інші.

Метою статті є висвітлення поліцейських послуг, які характерні для діяльності Національної поліції України в умовах саме воєнного стану і не притаманні в мирний час та відповідне нормативно-правове забезпечення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для того, щоб розглянути особливості надання поліцейських послуг в умовах воєнного стану спершу необхідно визначитися зі змістом поняття поліцейських послуг, оскільки серед дослідників існують певні розбіжності щодо зазначеного терміну. Якщо вдаватися до нормативного закріплення, то варто зосередити увагу на Законі «Про адміністративні послуги» 2012 р., де вказано у п. 1 ст. 1: «адміністративна послуга – результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону» [6]. Національна поліція України згідно зазначеного Закону є надавачем адміністративних послуг, оскільки є органом виконавчої влади, але ч. 2 ст. 2 Закону «Про адміністративні послуги» сфера дії Закону не поширюється на здійснення державного нагляду (контролю); дізнання, досудового слідства; оперативно-розшукової діяльності; провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею; набуття прав стосовно об'єктів, обмежених у цивільному обігу (наприклад, існують обмеження щодо зброї, боєприпасів, вибухових речовин тощо) [6]. В. Троян стверджує про невідповідність норм Закону «Про адміністративні послуги» та Закону «Про Національну поліцію» саме через те, що зазначені правовідносини не є адміністративними послугами, і у порівнянні з нормами ст. 2 Закону «Про Національну поліцію» відбувається правова і термінологічна колізія [12, с. 92–93]. Ст. 2 Закону «Про Національну поліцію» вказано, що Завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [8].

О. Циганов вважає поліцейські послуги передбачену законом публічно-владну діяльність органу або підрозділу поліції, що ґрунтується й впливає з виконуваних цим органом (підрозділом) поліцейських функцій, безпосередньо пов'язаних із забезпеченням прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидією злочинності, підтриманням публічної безпеки і порядку, та виражається в здійсненні дій чи прийнятті рішень, котрі відбуваються в контакт з конкретно фізичною чи юридичною особою, яка переважно сама звертається до відповідного органу (підрозділу) поліції, його посадової особи для реалізації своїх суб'єктивних прав, свобод і законних інтересів або виконання покладених на неї нормативними правовими актами обов'язків у правоохоронній сфері [13, с. 187–188]. Але таке поняття поліцейських послуг не враховує, наприклад, профілактичну превентивну діяльність поліції тощо. Натомість Д. Ластович розглядає сутність поліцейських послуг через призму змісту функцій, які покладені на Національну поліцію, тому з-поміж поліцейських послуг виділяє адміністративну, комунікативну, оперативно-розшукову, виховну кримінально-процесуальну, профілактичну, соціально-сервісну та охоронну [11, с. 143]. Ми будемо розглядати поліцейські послуги в контексті широкого розуміння як будь-яка діяльність Національної поліції України, ключовим тут постає суб'єкт надання послуг. Тому слушне визначення таких послуг навів В. Вдовічен: «Категорія «поліцейська послуга» реалізує себе як передбачена законом публічно-владна діяльність органу поліції, безпосередньо пов'язана із забезпеченням прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидією злочинності, підтриманням публічної безпеки і порядку, та виражається в

здійсненні дій та прийнятті рішень відповідною уповноваженою особою» [2, с. 154].

Розглянемо тепер ті особливості в діяльності Національної поліції України, які не притаманні їй в мирний час та за відсутності активних бойових дій. Національна поліція України в першу чергу є цивільною інституцією, хоча тут є спеціальні звання, особливості щодо права застосування вогнепальної зброї тощо, але все ж за умов активних бойових дій вона виконує завдання, які більше притаманні воєнізованим формуванням. Це, наприклад, розмінування території, боротьба з диверсійно-розвідувальними групами противника (які здебільшого є професійними російськими військовими, відповідно озброєними як військові). Зауважимо, що загалом повноваження поліцейських в умовах воєнного стану значно збільшилися, в тому числі щодо процедури застосування примусу. Надання додаткових повноважень органам виконавчої влади гармонізується із головною ціллю воєнного стану, а саме усуненню загрози небезпеки державній незалежності України тощо. Так, відповідно до Закону «Про правовий режим воєнного стану» «Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» [10].

Зауважимо, що в рамках так званого національного спротиву, визначеного п. 8 ч. 1 ст. 1 Закону «Про основи національного спротиву» як комплекс заходів, які організуються та здійснюються з метою сприяння обороні України шляхом максимально широкого залучення громадян України до дій, спрямованих на забезпечення воєнної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності держави, стримування і відсічі агресії та завдання противнику неприйнятних втрат, з огляду на які він буде змушений припинити збройну агресію проти України стали активно створюватися добровольчі формування територіальних громад [8]. Серед завдань таких формувань у взаємодії з Національною поліцією: брати участь у здійсненні заходів щодо тимчасової заборони або обмеження руху транспортних засобів і пішоходів поблизу та в межах зон/районів надзвичайних ситуацій та/або ведення воєнних (бойових) дій разом з Національною поліцією; брати участь у забезпеченні заходів громадської безпеки і порядку в населених пунктах разом з Національною поліцією [4]. На цьому прикладі вказуємо на особливості у взаємодії Національної поліції в питаннях забезпечення громадської безпеки і порядку, роботи на блокпостах тощо разом з воєнізованими підрозділами за умов національного спротиву, руху опору і воєнного стану. Так, в умовах запровадження воєнного стану поліцейські беруть участь у забезпеченні громадської безпеки і порядку в особливих умовах несення служби – це діяльність під час комендантського часу, коли відбуваються активні бойові дії (в рамках процесу деокупації територій); пошук зазначених вже диверсійних груп тощо. І все це відбувається у взаємодії з підрозділами, наприклад, Національної гвардії України, добровольчими формуваннями територіальних громад тощо [1, с. 226]. О. Чудновський слушно зауважив, що необхідно нормативно закріпити твердження, що добровольчі формування територіальних громад під час виконання завдань щодо забезпечення заходів громадської безпеки і порядку в населених пунктах разом з Національною поліцією перебувають в оперативному підпорядкуванні представників поліції щодо питань організації, спрямування та контролю за такою діяльністю [14, с. 44].

В питаннях забезпечення громадської безпеки і порядку згідно Постанови КМУ «Питання запровадження та здійснення деяких заходів правового режиму воєнного стану» було затверджено Порядок здійснення заходів під час запровадження комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан». У відповідності до Порядку на територіях, де діє воєнний стан, застосовується практика облаштування блокпостів та застосування патрулів (не лише з представників патрульної поліції, до нього входять військовослужбовці Збройних Сил і можуть залучатися військовослужбовці Національної гвардії та Держприкордонслужби, що виконує покладені на нього обов'язки на маршруті патрулювання, визначеному комендантом на території, де запроваджено комендантську годину) [5]. Такі також патрулі мають під час дії комендантської години ряд важливих повноважень згідно Порядку.

Також, згідно ст. 16 Закону «Про правовий режим воєнного стану» за рішенням Ради національної безпеки і оборони України, введеним у дію в установленому порядку указом Президента України, утворені відповідно до законів України військові формування залучаються разом із правоохоронними органами до вирішення завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану, згідно з їх призначенням та специфікою діяльності [10].

Особливості надання публічних послуг Національною поліцією України у воєнний час знайшли своє правове втілення у Законі «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану», який було прийнято невдовзі після початку повномасштабної збройної агресії Російської Федерації. Зміни, внесені до Закону «Про Національну поліцію» в частині пункті 1 Закону «Про внесення змін...» діють тимчасово, на період введення в Україні правового режиму воєнного стану,

здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України та 60 днів після цього [7].

Так, на час воєнного стану та збройної агресії росіян поліцейські отримали право задля виконання покладених на поліцію завдань за письмовим запитом в установленому законом порядку безоплатно одержувати від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб державної форми власності інформацію, у тому числі стосовно військовополонених (п. 36 ч. 1 ст. 23 Закону «Про Національну поліцію»).

Поліція на час воєнного стану має здійснювати конвоювання осіб, затриманих за підозрою в учиненні кримінального правопорушення, узятих під варту, обвинувачених або засуджених до позбавлення волі, а також охороняє їх у залі суду (п. 37 ч. 1 ст. 23 Закону «Про Національну поліцію»). Також поліція отримала право утримувати в ізоляторах тимчасового тримання осіб, затриманих за вчинення кримінальних або адміністративних правопорушень, осіб, стосовно яких як запобіжний захід застосовано тримання під вартою, осіб, підданих адміністративному арешту, а також обвинувачених і засуджених (п. 38 ч. 1 ст. 23 Закону «Про Національну поліцію»).

П. 39 –41 ч. 1 ст. 23 Закону «Про Національну поліцію» безпосередньо пов'язані з наслідками активних бойових дій, тому згідно п. 39 у межах визначеної законодавством компетенції представники поліції здійснюють розмінування, що має оперативний характер, у частині виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів, щодо яких є підстави вважати, що вони є предметами, знаряддями чи засобами вчинення адміністративних або кримінальних правопорушень (представники Національної поліції постійно фіксують факти воєнних злочинів росіян, у тому числі щодо обстрілів невійськових об'єктів, наприклад, житла громадян України, росіяни, відступаючи, замінують житлові будинки, різноманітні предмети тощо); п. 40 організовує роботу з надання, позбавлення та підтвердження допуску поліцейських до проведення спеціальних вибухотехнічних робіт; п. 41 здійснює техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події, в тому числі пов'язаної з пожежами, та спеціальні вибухотехнічні роботи за фактами скоєння вибухів, надходження повідомлень про виявлення підозрілих вибухонебезпечних предметів, загрозу вибуху [8].

Поліція на цей час також здійснює представництво та виконання зобов'язань України перед Інтерполом та Європолем та організовує взаємодію з іншими правоохоронними органами і зазначеними інституціями (п. 42–44 ч. 1 ст. 23 Закону «Про Національну поліцію»). Окрім того, на час воєнного стану поліція здійснює збирання біометричних даних осіб, у тому числі шляхом дактилоскопіювання, у випадках, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України [8].

Зауважимо, що в умовах активних бойових дій однією з надважливих завдань поліції постає відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 2 Закону «Про Національну поліцію» надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги. Багато українців внаслідок бойових дій опинилися у ситуаціях, коли вони потребують від України як держави допомоги задля збереження власного життя і здоров'я, як і своїх рідних, і одними з перших таку допомогу від держави надають саме поліцейські. На деокупованих територіях або на територіях, де точаться активні бойові дії, наприклад, поліцейські проводять евакуацію громадян, рятуючи їх від артилерійських обстрілів тощо, доставляють в небезпечні райони гуманітарну допомогу (їжу, воду тощо). Яскравий приклад такої роботи пов'язаний із трагічною історією про 8-річного Богдана з Бахмуту, батьки якого загинули від російської артилерії, а поліцейські провели рятувальну операцію і вивезли його до безпечного місця [3]. Серед особливостей діяльності поліції в умовах воєнного стану можна виділити попередження мародерства та охорону таким чином покинутого власниками майна.

Висновки. На основі проведеного дослідження ми можемо вказати ряд важливих тез щодо особливостей надання поліцейських послуг в умовах воєнного стану:

- внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації Національна поліція України зіштовхнулася із значними труднощами під час виконання поставлених перед нею завдань, тому задля підвищення ефективності її діяльності в умовах війни 15 березня 2022 р. Законом «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану» були значно розширені повноваження Національної поліції України;

- в рамках реалізації поставлених перед Національною поліцією завдань напрями діяльності поліцейських не є характерними для поліції в мирний час. Так, на деокупованих територіях, прифронтових територіях, поліцейські у взаємодії з іншими правоохоронними органами або законними воєнізованими формуваннями (взаємодія з якими також є не типовою у діяльності поліції у мирний час) протидіють диверсійним групам ворога (які є професійними військовими); займаються фіксацією воєнних злочинів росіян; розмінуванням; техніко-криміналістичним забезпеченням огляду місця події, в тому числі пов'язаної з пожежами, та спеціальні вибухотехнічні роботи за фактами скоєння вибухів, надходження повідомлень про виявлення підозрілих вибухонебезпечних предметів, загрозу вибуху. Водночас на території, яка є театром активних бойових дій, у прифронтових зонах поліцейські здійснюють евакуацію населення, доставляють гуманітарну допомогу. Окрім того, серед пріоритетних завдань на щойно деокупованих територіях та у прифронтових територіях є запобігання фактам мародерства тощо. Там, де запроваджено

правовий режим воєнного стану, поліцейські знаходяться на облаштованих блокпостах та разом з іншими інстанціями забезпечують дотримання правового режиму воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Афонін Д.С., Боксгорн А.В. Особливості забезпечення публічної безпеки і порядку національною поліцією України в умовах воєнного стану. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1-2. С. 224–230
2. Вдовічен В. Субстанціональні якості правової категорії «поліцейські послуги». *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 8. С. 152–156
3. Поліція врятувала 8-річного Богдана із Бахмута, його тата і вагітну маму вбили російські снаряди. *BBC News Україна*: веб сайт. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-63388054>
4. Положення про добровольчі формування територіальних громад: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1449. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1449-2021-%D0%BF#Text>
5. Порядок здійснення заходів під час запровадження комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 8 липня 2020 р. № 573
6. Про адміністративні послуги: Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5203-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
7. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану»: Закон України від 15 березня 2022 року № 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#n6>
8. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
9. Про основи національного спротиву: Закон України від 16 липня 2021 року № 1702-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#n9>
10. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
11. Ластович, Д. М. Місце та значення поліцейських послуг в діяльності національної поліції. *Форум права*. 2016. № 1. С. 141–146. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_25.pdf
12. Троян В. А. Поняття та види публічно-сервісної діяльності національної поліції України. *Право і Безпека*. 2016. № 4. С. 90–94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2016_4_19
13. Циганов О. Г. Підходи до з'ясування сутності поліцейських послуг: вітчизняні реалії та зарубіжна практика. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2019. Вип. 1. С. 186–193. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2019_1_21
14. Чудновський О. Взаємодія між Національною поліцією та територіальною обороною в питаннях забезпечення громадського порядку: нормативно-правовий аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 2. С. 41–46

REFERENCES:

1. Afonin, D.S., & Bokshorn, A.V. (2022). Osoblyvosti zabezpechennia publichnoi bezpeky i poriadku natsionalnoi politsiiei Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. [Peculiarities of ensuring public safety and order by the national police of Ukraine under martial law]. *Pivdennoukrainskyi pravnychi chasopys*. № 1-2. 224–230 [in Ukrainian].
2. Vdovichen, V. (2020). Substantsionalni yakosti pravovoi katehorii «politseiski posluhy». [Substantial qualities of the legal category "police services"]. *Pidprijemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 8. 152–156. [in Ukrainian].
3. Politsiia vriatuvala 8-richnoho Bohdana iz Bakhmuta, yoho tata i vahitnu mamu vbyly rosiiski snariady. (2022). [The police rescued 8-year-old Bohdan from Bakhmut, his father and pregnant mother were killed by Russian shells]. *BBC News Ukraina*. Retrieved from: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-63388054> [in Ukrainian].
4. Polozhennia pro dobrovolchi formuvannia terytorialnykh hromad. (2021, December 29). [Regulations on voluntary formation of territorial communities]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1449*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1449-2021-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
5. Poriadok zdiisnennia zakhodiv pid chas zaprovadzhennia komendantskoi hodyny ta vstanovlennia spetsialnoho rezhymu svitlomaskuvannia v okremykh mistsevostiakh, de vvedeno voiennyi stan. (2020, July 8). [The procedure for implementing measures during the introduction of a curfew and the establishment of a special light masking regime in certain areas where martial law has been imposed]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 573*. [in Ukrainian].
6. Pro administratyvni posluhy. (2012, September 6). [On administrative services]. *Zakon Ukrainy № 5203-17*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> [in Ukrainian].
7. Pro vnesennia zmin do zakoniv Ukrainy «Pro Natsionalnu politsiuu» ta «Pro Dystsyplinarnyi statut Natsionalnoi politsii Ukrainy» z metoiu optymizatsii diialnosti politsii, u tomu chysli pid chas dii voiennoho stanu».

(2022, March 15). [On making changes to the laws of Ukraine "On the National Police" and "On the Disciplinary Statute of the National Police of Ukraine" for the purpose of optimizing police activities, including during martial law]. *Zakon Ukrainy № 2123-IX*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#n6> [in Ukrainian].

8. Pro Natsionalnu politsiu. (2015, July 2). [On the National Police]. *Zakon Ukrainy № 580-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].

9. Pro osnovy natsionalnoho sprotyvu. (2021, July 16). [On the foundations of national resistance]. *Zakon Ukrainy № 1702-IX*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#n9> [in Ukrainian].

10. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu. (2015, May 12). [the legal regime of martial law]. *Zakon Ukrainy № 389-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> [in Ukrainian].

11. Lastovych, D. M. (2016). Mistse ta znachennia politseyskykh posluh v diialnosti natsionalnoi politsii. [The place and importance of police services in the activities of the national police]. *Forum prava*. № 1. 141–146. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_25.pdf [in Ukrainian].

12. Troian, V. A. (2016). Poniattia ta vydy publichno-servisnoi diialnosti natsionalnoi politsii Ukrainy. [Concepts and types of public service activities of the National Police of Ukraine]. *Pravo i Bezpeka*. № 4. 90–94. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2016_4_19 [in Ukrainian].

13. Tsyhanov, O. H. (2019). Pidkhody do ziasuvannia sutnosti politseyskykh posluh: vitchyzniani realii ta zarubizhna praktyka. [Approaches to clarifying the essence of police services: domestic realities and foreign practice]. *Visnyk Luhanskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav imeni E. O. Didorenka*. Vyp.1. 186–193. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2019_1_21 [in Ukrainian].

14. Chudnovskiy, O. (2022). Vzaiemodiia mizh Natsionalnoiu politsiieiu ta terytorialnoiu oboronoiu v pytanniakh zabezpechennia hromadskoho poriadku: normatyvno-pravovyi aspekt. [Interaction between the National Police and the Territorial Defense in matters of public order: regulatory and legal aspect]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*. № 2. 41–46 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 21.05.2023

УДК:342.9:340:116

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-14-100-104

Голодник Юрій Андрійович,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри

кримінальної юстиції Державного

податкового університету України

e-mail: iurii.holodnyk@ukr.net

<https://orcid.org/0009-0000-8051-1473>

ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВОВОХОРОННИХ ОРГАНІВ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Наукова публікація присвячена з'ясуванню ролі, значення принципів права правовій системі, принципів адміністративного права в діяльності правоохоронних органів, визначенню їхньої природи, системи фундаментальних цінностей сучасних демократичних правових держав, які відіграють роль орієнтирів і складають один із найважливіших елементів змісту повсякденної практичної діяльності правоохоронця. У статті аналізуються праці перших дослідників, хто проявив значний інтерес до наукових принципів та принципів управління.

Наголошується, що принципи правової системи поряд з нормами права складають один з найважливіших елементів змісту права, а загальні принципи українського адміністративного права закріплені в Конституції України, вони мають фундаментальне значення для всієї галузі адміністративного права. Зважаючи на те, що у своїй діяльності правоохоронці мають постійні відносини із громадянами, важливу роль у цих відносинах повинні відігравати сучасні принципи адміністративного права. Н цій підставі проаналізовано праці науковців, які у своїх працях досліджували принципи права та принципи адміністративного права, де незважаючи на певні розбіжності, науковці пропонують численні ідеї щодо розуміння принципів адміністративного права. З метою окреслення принципів адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності правоохоронних, проаналізовано окремі нормативно-правові акти, що регулюють відносини діяльності правоохоронних органів. Акцентовано увагу на дослідженні загальних та спеціальних принципів адміністративного права.

Зроблено висновок, що діяльність посадових осіб правоохоронних органів повинна бути наповнена, зокрема, такими принципами як: принцип довіри; принцип надання ефективних і якісних адміністративних послуг; принцип забезпечення прав особи; принцип забезпечення доступу до інформаційних технологій; принцип взаємодії між правоохоронними органами та громадкістю.

Ключові слова: забезпечення, загальні та спеціальні принципи, діяльність, правоохоронні органи.

Holodnyk Yu. PRINCIPLES OF ADMINISTRATIVE LAW IN THE ACTIVITIES OF LAW

Випуск 14. 2023

© Ю.А.Голодник, 2023